

Kenelle opinnäytetyöllä tuotetaan lisätietoa?

27.4.2026

Opinnäytetyöseminaarin ennakkokysymyksenä oli: Voiko ammattikorkeakoulun opinnäytetyön ratkaisun tavoitteena olla lisätiedon tuottaminen laajemmalle kohderyhmälle? Tällainen kysymys osoittaa kysyjänsä laajaa ymmärrystä ja ajattelua opinnäytetyön luonteesta.

Lyhyesti sanottuna vastaus on kyllä voi olla. Tämä riippuu täysin siitä, miten opiskelija kykenee tietoa tuottamaan ja opinnäytetyön lähtökohtaisesti mieltämään. Ammattikorkeakouluopinnot.fi -sivustolla (2021) todetaan, että ammattikorkeakoulujen opinnäytetyöt tehdään varsin usein tilaustyönä jollekin organisaatiolle. Usein kyseessä on opiskelijan työharjoittelupaikka, josta opinnäytteelle sopiva aihe löytyy ja opiskelija innostuu aiheesta niin paljon, että päätyy tekemään opinnäytetyön. Käytännössä opinnäytetyön avulla opiskelija osoittaa, että hän kykenee soveltamaan tutkimustietoa kohdeyrityksen ongelmien ratkaisussa.

Näkökulman laajentaminen

Joskus käy niin, että aiheesta innostunut opiskelija alkaa nähdä aiheensa merkityksen myös laajemmassa kontekstissa kuin pelkästään kohdeyrityksen näkökulmasta, johon hän työtään tekee. Koska ammattikorkeakoulujen opinnäytetyöt tehdään usein tilaustyönä jollekin organisaatiolle, saattaa organisaatio Suomen perustuslain 731/1999 (perustuslaki) ja Laki viranomaisen toiminnan julkisuudesta 621/1999 (julkisuuslaki) nojalla vaatia tulosten salaamista. Tosin liikesalaisuus ei ole tunneasia. Tämä tarkoittaa sitä, että mikäli liikesalaisuuden tunnusmerkistö ei täyty, ei pelkästään toimeksiantajan mielipiteen perusteella opinnäytetyötä voida salata, koska opinnäytteessä on kyse viranomaisen asiakirjasta ja ne ovat lähtökohtaisesti julkisia, kuten Mannila (2021) huomauttaa. Lain henki on se, että liikesalaisuuden piiriin

liittyvät asiat voidaan salata. Lisäksi tulevat tietosuojaan liittyvät säännökset.

Jotta opinnäytetyötä ei tarvitse tallentaa käyttörajoitettuun kokoelmaan ja jotta sitä voi hyödyntää oman uran edistämiseen, kannattaa opiskelijan usein tehdä opinnäytetyö esimerkiksi kirjallisuuskatsauksena, jotta sitä ei ole perusteita rajoittaa.

Seuraavaksi muutama esimerkki tällaisista töistä, jotka on tehty nimenomaan kirjallisuuskatsauksena, koska opiskelija on ajatellut aiheen kiinnostavan yleisemmin ja tuottavan lisäarvoa.

Lähtökohtaisesti perehdyttäminen on aiheena varsin kulunut, ellei sitä lähesty tuoreesta tulokulmasta. Perinteinen perehdyttämisopas ei yleensä tuo aiheeseen mitään uutta. Se on toki hyödyllinen ja konkreettinen kohdeyritykselle, mutta opiskelijan osaamisen näkökulmasta lopputulos jää laihaksi.

Ensimmäisenä Bettina Ponsimaan opinnäyte, jossa tekijä lähestyi perehdyttämisen kehittämistä autoalalla. Kohdeorganisaation sijaan tekijä valitsi yleisen tulokulman aiheeseen ja varmisti sillä mahdollisuuden tallentaa työ julkiseen kokoelmaan. Työssä on laaja kattaus oppimisteorioita, joiden avulla tehdään perehdyttämisprosessiin liittyviä kyselylomakkeita ja työntekijän kehittymiseen liittyvää seurantaa. Tekijän mukaan tavoitteena oli kehittää perehdytysprosessia siten, että se sisältää mahdollisuuksia arvioida perehdytysprosessia ja työntekijän kehittymistä kokonaisuutena. Hän huomauttaa, että hyvin hoidetusta perehdytyksestä on hyötyä sekä organisaatiolle että työntekijälle. Koska prosessia on kuvattu yleisellä tasolla, se mahdollistaa mallien hyödyntämisen ja kehittämistoimenpiteiden soveltamisen kaikissa autoalan tehtävissä sekä myös muilla aloilla. Kysely- ja arviointilomakkeet voidaan muokata tilannekohtaisesti erilaisiin työtehtäviin sopiviksi.

Sukupolvenvaihdosta yrityksissä on tutkittu myös paljon. Lopputulemat vahvistavat käsitystä, että kyseessä ei ole helppo prosessi. Miten saada uutta näkökulmaa kuluneeseen ja erityisesti takavuosina suosittuun aiheeseen? Toisena opinnäytetyönä esitellään Antti Rainingon (2024) opinnäytetyö, jossa tekijä tarttui maatalousyrityksen sukupolvenvaihdokseen, joka on hänen mukaansa tunteiden täyteistä niin luopujalle kuin jatkajalle, koska kyseessä on ainutkertainen tilanne molemmille osapuolille. Kuten Raininko (2024) kirjoittaa, on sukupolvenvaihdos luopujan, jatkajan, maatalousyrityksen ja maatalouselinkeinon etu. Siihen liittyy kuitenkin molemmille osapuolille kipupisteitä. Hän jatkaa, että hoitamattomina kipupisteet voivat tulehduttaa osapuolten välit ja heikentää maatalousyrityksen menestymismahdollisuuksia. Tekijä päätyi kohdetilan sijaan selvittämään kirjallisuuskatsauksen avulla maatalousyrityksen kipupisteitä. Tuloksista ilmeni, että kipupisteitä ovat tunteiden käsittelemättömyys, vallan, vastuun ja hiljaisen tiedon siirtyminen, tilan jatkuminen sukupolvelta toiselle, erilaisten näkemyksien yhteensovittaminen sekä ulkopuolisen avun tarve sukupolvenvaihdoskeskustelun käymiseen. Ratkaisuksi Raininko kehitti työkirjan, jonka avulla osapuolet voivat käsitellä omia tunteitaan, arvioida sukupolvenvaihdoksen kohteena olevan tilan yritystoimintaa, miettiä kohteen tulevaisuutta ja pohtia vuorovaikutusta jatkajan kanssa mahdollisen sukupolvenvaihdoksen jälkeen.

Rainiko (2024) jakoi työkirja kahteen osaan, jossa sekä luopujalle että jatkajalle ovat omat kysymykset. Hän muodosti kysymykset tekemänsä kirjallisuuskatsauksen pohjalta. Lisäksi hän huomioi luopujan ja jatkajan erilaiset lähtökohdat sukupolvenvaihdosprosessissa. Ennen työkirjan julkaisua tekijä testasi maatalousyrityksen sukupolvenvaihdosta suunnittelevilla henkilöillä. Saatujen kommenttien perusteella työkirjaan tehtiin muutoksia. Työkirjan oheen tekijä teki vielä ohjeistuksen, kuinka työkirjaa voi hyödyntää

sukupolvenvaihdoskeskustelussa. Työkirjasta tehtiin helppolukuinen ja helposti lähestyttävä opas heille, jotka kokevat vaikeutta käydä sukupolvenvaihdokseen liittyvää keskustelua prosessiin keskeisesti liittyvän, toisen osapuolen kanssa.

Kolmantena opinnäytteenä tässä esitellään Sari Lindströmin (2025) opinnäyte, jossa tekijä lähestyi tiedostamattomien toimintamallien sekä perinteiden vaikutusta yrityskulttuuriin ja muutoskyvykkyyteen. Tekijän tavoitteena oli saada käsitys siitä, miten ”näin meillä on aina tehty” -toimintamalli vaikuttaa yrityksen kehittymiseen. Lisäksi tarkasteltiin tämän ajattelutavan vaikutuksia toiminnan tehokkuuteen ja henkilöstön hyvinvointiin.

Myös Lindströmin (2025) tutkimus toteutettiin kuvailevana kirjallisuuskatsauksena, jossa tekijä hyödynsi tutkimuksia erityisesti yrityskulttuurin, tiedostamattomien toimintamallien sekä muutosjohtamisen alueelta. Hänen saamiensa tulosten perusteella voitiin todeta, että tiedostamattomat toimintamallit vaikuttavat merkittävästi yrityksen muutoskykyyn. Vanhentuneet toimintamallit ja tehokkuutta hidastavat rakenteet ovat merkittävä uhka yrityksien kilpailukyvylle. Käytännössä muutoksen onnistuminen edellyttää uusien toimintamallien läpivientiä sekä koko henkilöstön sitouttamista uusiin käytöntöihin. Tekijä havaitsi, että henkilöstön hyvinvointi, osaamisen kehittäminen sekä osallistaminen, jatkuva vuorovaikutus sekä oikea-aikainen viestintä ovat keskeisiä edellytyksiä muutoksen onnistumiselle. Vähäinen ei ole havainto, että esihenkilöiden oma hyvinvointi on olennainen tekijä muutostilanteissa.

Opinnäytetyön tuloksia voi jakaa ja tehdä näkyväksi

Opinnäytetyön aiheesta riippuen hyötyjiä voivat olla, kohdeyrityksen lisäksi, esimerkiksi alueelliset ja kunnalliset päätöksentekijät. Paras paikka saada tieto tällaisille tahoille on lähestyä kuntaa tai aluehallintoa ja pyytää päästä esittämään asia esimerkiksi kunnanvaltuustolle tai sopivalle lautakunnalle, jonka toimialaan kyseinen asia liittyy. Jos aihe liittyy esimerkiksi sosiaalialaan ja nuoriin, voi sopiva kohdejoukko olla nuorten parissa työskentelevät ammattilaiset, kuten opinto-ohjaajat, sosiaaliohjaajat, opettajat jne. Liiketaloudellisissa aiheissa puolestaan hyötyjä voi markkinoida alan opettajille ja yrittäjäjärjestöille.

Yksi tapa saada tuloksia näkyväksi on kirjoittaa siitä esimerkiksi alueen päälehteen, paikallislehtiin tai muuhun vastaavaan. Myös Seinäjoen ammattikorkeakoulun @SEAMK-verkkolehti tarjoaa tällaisen mahdollisuuden, jota on hyödynnetty Rainingon työssä. Artikkeli kirjoitetaan yhdessä ohjaajan kanssa (ks. Raininko & Mannila, 2024). Lisäksi Raininko laati opinnäytteestään tiedotteen, joka jaettiin valikoidulle lehdistölle. Sen avulla opinnäytteelle saatiin lisänäkyvyyttä ja tehty työ toimi ratkaisevana tekijänä myös hyvän harjoittelupaikan saamisessa, jossa tekijä pääsi testaamaan ”oppejaan” käytännössä.

Opinnäytetyötä siis kannattaa ja pitää markkinoida laajemmin. Se voi parhaimmillaan tuoda hyvää näkyvyyttä ja mielenkiintoisen työpaikan.

Margit Mannila
lehtori, KTT

SEAMK

Margit Mannila on lehtori ja KTT SEAMKissa, joka innostuu erityisesti yrittäjyydestä ja ympäristöoikeudesta. Mannilan intohimona on uusien asioiden oppiminen ja hän jäsentää asioita mielellään kirjoittamalla.

Lähteet

Ammattikorkeakouluopinnot.fi (15.4.2021). *Opinnäytetyö*. https://www.ammattikorkeakouluopinnot.fi/opinnaytetyo-8082

Laki viranomaisen toiminnan julkisuudesta 621/1999. Haettu, 27.4.2026, https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990621

Lindström, S. (2025). *Näin meillä on aina tehty: tiedostamattomien toimintamallien sekä perinteiden vaikutus yrityskulttuuriin ja yrityksen muutoskykyyn.* [AMK-opinnäytetyö, Seinäjoen ammattikorkeakoulu]. Theseus. https://www.theseus.fi/handle/10024/901366

Mannila, M. (2021). Opinnäytetyön salaiset sivut. *Energiaa verkkolehti.* Vaasan ammattikorkeakoulu. http://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2021081643377

Ponsimaa, B. (2024). *Aloittelijasta ammattimyyjäksi: perehdyttämisen kehittäminen autoalalla.* [AMK-opinnäytetyö, Seinäjoen ammattikorkeakoulu]. Theseus. https://www.theseus.fi/handle/10024/875370

Raininko, A. (2024). *Henkinen valmistautuminen maatalousyrityksen sukupolvenvaihdokseen: työkirja sukupolvenvaihdoskeskustelun tueksi.* [AMK-opinnäytetyö, Seinäjoen ammattikorkeakoulu]. Theseus. https://www.theseus.fi/handle/10024/851053

Raininko, A., & Mannila, M. (15.4.2024). Henkinen valmistautuminen maatalousyrityksen sukupolvenvaihdokseen: Työkirja keskustelun tueksi. *@SEAMK-verkkolehti.*https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2024041517695

Suomen perustuslaki 731/1999. Haettu 27.4.2026, https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990731